

Satakunnan soiden moninaiskäytön selvitys

Satakunnan suoselvityksen tavoitteena on koota kattava tietopaketti Satakunnan suoalueista ja soiden eri käyttötavoista ja -tarpeista.

Talven 2011–2012 aikana kerätään tietoja mm. soilla tapahtuvasta marjastuksesta, metsästyksestä, virkistyskäytöstä ja turvetuotannosta. Soiden merkitys alueen vesitaloudelle ja niiden eri käyttömuotojen vaikutukset vesistöihin ovat tärkeä osa selvitystä. Lisäksi selvitetään soiden luonnonarvoja valtakunnallisessa suo- ja turvemastrategiassa ehdotetun luonnontilaisuusasteikon mukaisesti.

Pyrkimyksenä on löytää ratkaisuja soiden taloudellisen käytön ohjaamiseen siten, että suoluonnon monimuotoisuus tulee turvatuksi ja että taloudellisesti hyödynnettävissä olevia soita riittää tulevaisuudessakin.

Selvitystyön toteuttaa Varsinais-Suomen ELY-keskus laajassa yhteistyössä alueen eri sidosryhmien kanssa. Keskeisiä kumppaneita ovat alueen kunnat, Satakuntaliitto, Energiateollisuus ry, GTK Etelä-Suomi, Lounais-Suomen Metsäkeskus, Metsähallitus, Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi, MTK Satakunta, Satakunnan yrittäjät, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri, Suomen riistakeskus Satakunta ja Turveteollisuusliitto.

Selvityksen tuloksia voidaan hyödyntää mm. kaavoituksessa, luonnonsuojelun, vesienhoidon suunnittelussa ja riistanhoidossa.

Maastokartoituksia ja nettikyselyjä

Tausta-aineistojen lisäksi soiden luonnonarvoja kartoitetaan valikoiduilla soilla tehtävissä maastotutkimuksissa. Kohteiksi valitaan soita, jotka eivät kuulu Natura-verkostoon tai soidensuojeluohjelmaan.

Euran Isosuo – satakuntalainen keidassuo elokuisessa asussaan.
Kuva: Marja Vieno

Kartoitettavat suot luokitellaan kansallisen suo- ja turvemastrategian luontoarvoluokittelun mukaisesti uhanalaiset luontotyypit huomioiden. Eri käyttömuotojen vaikutuksia arvioidaan ja tuloksista kootaan raportti ja kartta-aineistoa.

Nettikyselyllä (talvella 2011–12) selvitetään satakuntalaisten näkemyksiä ja kokemuksia soiden käytöstä.

Suomen ja Satakunnan suot lukuina

Suot ovat Suomen toiseksi yleisin elinympäristötyyppi. Suomen maapinta-alasta alun perin suota on ollut lähes kolmannes. Yhteensä soita ja turvemaita on hieman yli yhdeksän miljoonaa hehtaaria, joka vastaa noin 20 % Suomen kokonaispinta-alasta ja 29 % maa-alasta.

Arviot Satakunnan suopinta-alasta riippuvat määrittelystä ja siksi ne vaihtelevat eri tilastoinneissa: geologisesti suopinta-alaa on noin 79 000 ha. Nämä geologiset suot kattavat yhtenäiset, yli 20 hehtaarin suoalueet, joissa turvekerroksen paksuus on yli 30 cm. Metsätieteellisesti suot ovat kasvivyhdyskuntia, jotka muodostavat turvetta. Tällaisia soita Satakunnassa on 187 000 ha.

Turvetuotannossa vuonna 2010 Satakunnan alueella oli noin 4 700 ha soita. Turvetta nostetaan sekä energiaksi että kasvu- ja ympäristöturpeeksi. Geologian tutkimuskeskus GTK on tutkinut laajasti Satakunnan soita, ja tutkimusten perusteella tuotantokelpoista aluetta on yhteensä 17 400 ha. Tuotantokelpoista turvetta on yhteensä 323 milj. suo-m³, josta 131 milj. m³ kasvu- ja ympäristöturvetta ja 192 milj. m³ energiaturvetta.

Satakunnan soiden moninaiskäytön selvitys

- Rahoitus: Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) ja Satakuntaliitto. Hankkeen budjetti on 128 300 €.
- Toteutus: Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Kesto: 6/2011 – 12/2012

Keidassuot ovat Satakunnalle tyypillisiä

Satakunnan suot ovat pääosin keidas- eli kohosoita, jotka saavat vetensä sateesta ja joille on tyypillistä melko paksu heikosti maatunut rahkaturvekerros suon pintaosassa. Pohjaosassa on suon syntyvästä riippuen joko saraturvekerros tai hyvin maatunutta rahkaturvetta. Keidassuon keskusta eli tasanne on pääasiassa nevaa, puutonta avosuota. Keskustaa ympäröi reunaluaisu, joka on kuivahkoa rämettä eli kuivahkoa ja puustoista suotyyppiä, jonka valtapuu on mänty. Keidassuon laiteilla on yleensä reheviä rämeitä ja korpia.

Keidassuon märkiä painanteita nimitetään kuljuiksi. Rämettävät eli kermi erottavat kuljut toisistaan. Harvinaistuneita suotyyppisiä maakunnassamme ovat mm. kangasrämeet, rehevät korvet ja letot.

Soilta marjoja, sieniä, riistaa, lämpöä ja virkistystä

Satakunnan soita on perinteisesti käytetty hyvin moninaisesti. Soilta on saatu polttoturvetta, turvetta kuivikkeeksi ja sammalta eristeeksi hirsien väliin. Suot ovat monelle riistaeläimelle elintärkeitä. Riekko, teeri, pyy, metso ja hirvi viihtyvät suoympäristössä. Soiden ja turvemaiden antimista karpalo, hilla ja tutut mustikka ja puolukka ovat keräilytuotteista tärkeimpiä. Turpeella tuotettiin 4 prosenttia Satakunnan energiantuotannosta vuonna 2005.

Luonnontilaiset suot tarjoavat monia muita virkistysmahdollisuuksia. Suot vetävät niin lintuharrastajia kuin muitakin retkeilijöitä opastetuille luontopoluille ja lintutorneihin. Satakunnassa on valtakunnallisesti monia arvokkaita, suojeltuja suokohteita, joihin erityisesti lintujen kevät- ja syysmuuttoaikoihin monet tutustuvat. Suomatkailuun voi liittyä monenlaisia elämyksiä. Suoalueet tarjoavat hiljaisuutta ja rauhallisuutta sekä oheistuotteita kuten turvesaunat ja -kylvyt tai vaikka suopotkupalloa.

Soiden vesitalous ja ojitus

Soilla on suuri vaikutus ympäröivien alueiden vesitalouteen ja päinvastoin. Suot ovat ominaispiirteiltään ja lajistoltaan riippuvaisia niille virtaavien vesien määrästä ja ravinnepitoisuuksista. Suo- ja turvemaidella tehdyt muutokset, kuten ojankaivu, vaikuttavat laajasti itse suohon ja lähialueen vesistöihin.

Metsäojituksia on tehty Suomessa jo 1800-luvulla, mutta eniten oja on kaivettu sotien jälkeen 60- ja 70-luvuilla sekä pelloiksi että metsätalouden käyttöön. Satakunnan alueella ojitettujen soiden osuus suoalasta on noin 80 %.

Suoluonnon suojeleminen

Satakunnan soita kuuluu valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan 24 kpl ja monet näistä alueista kuuluvat myös Natura-verkostoon.

Satakunnan alueella olevien Natura-alueiden yhteenlaskettu suoluonnon pinta-ala on noin 15 700 ha. Edustavimpia ja laajimpia keidassoita on suojeltu kansallispuistoina: Puurijärven-Isosuon kansallispuisto sijaitsee pääosin Satakunnan puolella Huittisten ja Kokemäen alueella. Osia Kauhanevan-Pohjankankaan kansallispuiston suoalueista kuuluu Satakuntaan.

Kansallinen suostrategiaehdotus verkossa:

www.mmm.fi > Ymparisto > Suot ja turvemaat (Maa- ja metsätalousministeriö)

Lisätietoja

- Marja Vieno, projektikoordinaattori, puhelin 040 561 3783
- Juha Manninen, ylitarkastaja, puhelin 050 433 9065

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Porin toimisto
s-posti: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi